

L-Eżamijiet Annwali għall-Iskejjel Medji 2024

IS-SEBA' SENA

IL-MALTI

IL-ĦIN: Sagħtejn

L-Isem: _____

Il-Klassi: _____

Għall-istudent/a:

1. Wieġeb il-mistoqsijiet kollha kif mitlub/a.
2. Ortografija, punteġġjatura, sintassi, ideat u preżentazzjoni tajbin jgħinuk biex tikseb riżultati aħjar.

Għall-għalliema:

IL-MARKI	L-Orali	15	
	Il-Fehim mill-Qari	20	
	Il-Metalingwa	13	
	Il-Kitba	25	
	Il-Letteratura	15	
	Is-Smigh	12	
	IT-TOTAL	100	

Kummenti:

Aqra sewwa din is-silta u wieġeb il-mistoqsijiet dwarha.

Fl-iskola fejn kont nattendi fi tfuliti, mhux l-ewwel darba li xi studenti daħlu f'xi saram jew argument li forsi illum il-ġurnata narawhom bla sens imma dak iż-żmien konna neħduhom b'serjetà kbira. (par. 1)

Argument li kien jinqala' spiss bejn l-istudenti kien min se juża l-grawnds waqt il-break ta' nofsinhar. L-iskola kellha diversi, fosthom grawnd tal-volleyball, ieħor tal-basketball, u wieħed imdaqas taż-żrar fejn kienu jintefgħu l-maġġoranza tat-tfal. Il-pika kienet dejjem tkun fuq min se jilgħab fil-grawnd il-kbir u l-ieħor magħruf bħala ż-żgħir, li t-tnejn kienu jintużaw għall-futbol. (par. 2)

Sakemm ma kienx hemm xi tournament tal-klassijiet, il-grawnd kien ikun liberu għal min jilhq u l-ewwel. U hawn kien iqum l-inkwiet. Il-qanpiena li tfisser il-bidu tal-break kont tistħajjilha wkoll il-qanpiena ta' xi ring tal-boxing. Argument wieħed wara l-ieħor fuq min hađu l-ewwel u min wasal tard. Dan kollu kien iwassal għal **strategiji varji** f'attentati ddisprati sabiex għal darba jirnexxilek tokkupa dak il-grawnd prestiġġjuż. (par. 3)

Ftit qabel iddoqq il-qanpiena tal-break, kont tibda tara moviment fil-klassijiet, speċjalment minn dawk **mitlufin wara l-logħba tal-ballun**. Dan l-imbierak ballun li kien isaħħar lil tant studenti, ġeneralment abjad b'għadd ta' pentagoni suwed, kien ikun lest imgeżwer f'basket tal-plastik. Fi ftit tal-hin, waqt il-lezzjoni ta' qabel il-break, kien jgħaddi minn id għal oħra sakemm jasal għand dak l-istudent l-eqreb lejn il-bieb ta' barra, u li fuq spalltu kien jingħata l-'missjoni' li mal-qanpiena jlebbet 'il barra sabiex jasal l-ewwel fil-grawnd. (par. 4)

Kien ikun hemm xi wħud li, xi ħames minuti mit-tmiem tal-lezzjoni, kienu **jizgiċċaw inkiss inkiss** jew joħorġu b'xi skuża ħalli jieħdu vantaġġ fuq l-oħrajn biex imbagħad kienu jsibu diġà lil xi hadd frisk frisk jokkupa dik ir-**roqgħa art imprezzabbli**. (par. 5)

L-istudenti l-kbar kienu jhossu li l-grawnd il-kbir kien tagħhom bi dritt, u mhux l-ewwel darba kont tara xi **qrempuċu** jehodha ma' xi hadd daqsu darbtejn fuq min haqqu juża l-grawnd il-kbir. Kien x'kien, jekk tikseb dak il-post, kont tkun trattat ta' eroj tal-klassi, b'taptipa fuq spallejk jew fuq dahrek, jew xi hadd iwiegħdek li jhallaslek drink mill-canteen. U sakemm tgawdi dak il-mument uniku ta' fama, kont toqgħod tosserva xi ġlieda tajba fuq min kellu jigri aktar u fuq min **ma lahaqx il-grawnd għal xagħra u sufa**. M'hemmx x'taġħmel, darb'oħra igri aktar jew kun aktar makakk! (par. 6)

(Silta meħuda u addattata minn <https://niftakarmeta.blogspot.com/2023/02/glieda-tajba.html>)

Wieġeb il-mistoqsijiet fi kliem skont is-silta li qrajt.

20

1. F'din is-silta l-awtur
 - i. ☐ jiftakar kif kien ikun organizzat Jum l-Isport fl-iskola tiegħu.
 - ii. ☐ jehodna lura meta kien student fis-sekondarja.
 - iii. ☐ jitkellem dwar episodju partikolari meta kien fl-aħħar sena tas-sekondarja.
 - iv. ☐ jiddeskrivi fid-dettall kif kienet imqassma l-iskola li kien jattendi. (marka)
2. Dwar xiex kien ikollhom spiss xi jgħidu l-istudenti tal-iskola fejn kien jattendi?
_____ (marka)
3. Il-grawnd tal-futbol tal-iskola seta' jintuża kuljum għax qatt ma kien ikun hemm loġhob organizzat jew xi league fih.
Veru ☐ Falz ☐ (marka)
4. Il-grawnds tal-iskola fejn kien jattendi l-awtur ma kinux tat-turf bħal tal-lum.
Veru ☐ Falz ☐ (marka)
5. Għaliex l-awtur iqabbel il-qanpiena tal-bidu tal-break ma' qanpiena ta' ring tal-boxing?
_____ (marka)
6. Liema minn dawn huwa l-ballun li kienu jilagħbu bih, skont kif deskritt fis-silta?
a) ☐ b) ☐ ċ) ☐ d) ☐ (marka)
7. Agħti żewġ eżempji ta' x'setgħu kienu l-**istrateġiji varji** li jissemmew f'paragrafu 3.

_____ (2 marki)
8. a) Għal xiex qiegħed jirreferi l-awtur bil-fażi '**roqgħa art imprezzabbli**'? (par. 5)
_____ (marka)
b) Għaliex taħseb li l-awtur juża l-aġġettiv '**imprezzabbli**'?
_____ (marka)
9. Xi jrid ifisser l-awtur bl-espressjoni '**ma laħaqx il-grawnd għal xagħra u sufa**'?(par. 6)
_____ (marka)
10. X'ridt tagħmel biex tkun trattat ta' eroj minn sħabek tal-klassi?
_____ (marka)

11. Liema **kelma** mill-paragrafu indikat fil-parentesi tfisser:

- a) kbir mhux hażin (*par. 2*) _____ (marka)
- b) jigrri kemm jiflaħ (*par. 4*) _____ (marka)
- ċ) moħħok jilħaqlek, hażin (*par. 6*) _____ (marka)

12. Xi jfissru dawn il-frażijiet skont il-kuntest tas-silta?

a). **mitlufin wara l-logħba tal-ballun** (*par. 4*)

- i. ☐ dejjem jitilfu meta jilagħbu l-futbol
- ii. ☐ tajbin ħafna fil-futbol
- iii. ☐ iffissati fuq il-futbol
- iv. ☐ ma tantx huma sportivi (marka)

b) **jiżgiċċaw inkiss inkiss** (*par. 5*)

- i. ☐ jaħarbu b'kemm kellhom saħħa
- ii. ☐ joħorġu bil-moħbi u bil-kwiet
- iii. ☐ jistahbew wara l-bieb
- iv. ☐ joħorġu wiehed wara l-ieħor (marka)

ċ) **qrempuċu** (*par. 6*)

- i. ☐ tifel tal-primarja
- ii. ☐ tifel fuq tiegħu u attiv
- iii. ☐ tifel imqareb
- iv. ☐ tifel li jidher ċkejken ħdejn l-oħrajn (marka)

Għall-użu tal-għalliema biss (ara l-iskema tal-marki):			
♦ Marki għall-ortografija/punteġġjatura:	2	1	0

1. **Imla l-vojt tas-silta** skont kif mitlub fil-parentesi. L-ewwel waħda hija lesta bħala eżempju. (6 marki)

Paul, it-tifel taz-zija Kate, huwa **għalliem** (**nom tal-haddiem** mill-verb għallem) tal-Matematika. Ilbieraħ ġie d-dar biex jipprova _____ (il-verb fiehem **fl-imperfett** + **il-pronom mehmuz** ni) xi somom li ma stajtx naħdem. Ommi u missieri _____ (**negattiv** tal-verb kienu) jafu jaħdmu u allura ċemplulu biex jiġi jispjegahomli. Ommi hija għalliema _____ (**ta'** + l-artiklu) Inġliż iżda fil-Matematika ma tantx tibbrilla! Il-kuġin dam xi _____ (**l-għadd intenni** ta' siegħa) id-dar imma fl-aħħar fhimthom u ġibthom tajbin, tant li l-għada spjegajt kif jinħadmu lil _____ (**il-ħabiba tiegħi** f'kelma waħda) Leah u lil _____ (ikteb **in-numru 8** fi kliem + tfal) oħra!

2. Sib **żewġ żbalji ortografici f'kull sentenza**, aqta' linja taħthom u wara iktbhom sewwa fl-ispazju pprovdut. (4 marki)

a) Wara li indirizza l-laqqgħa, il-Ministru laqa delegazzjoni mill-Litwanja fl-uffiċċju tiegħu.

b) Nizzilhom mill-vann, tefahhom fil-gaġġa u kif ġew wiċċimb wiċċ qabdu jagħtu.

3. Sib **żewġ nuqqasijiet tal-punteġġjatura minn kull sentenza** u iktibha kollha kif suppost fl-ispazju pprovdut. (3 marki)

a) L-artiklu ta' dun Frans Borg deher fil-ħarġa tar-rebbiegħa tal-magażin 'festa'.

b) Meta żorna ċ-Ċittadella mas-sur Vella, rajna statwa tal-papa Ġwanni Pawlu II.

ċ) Missieri qalli, Lil Toni niftakru sew. Qabel siefer kien qalli, Qis li tiktibli spiss. Kont niktibli darba fix-xahar u nċempillu f'għeluq sninu.

25

25

- Ikteb in-numru tal-kitba li għażilt: _____

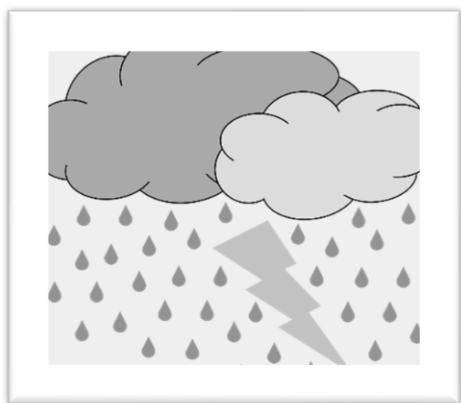
This image shows a single sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

[illegible]

Aqra din is-silta u wara wieġeb il-mistoqsijiet.

Dixby, raġal ċkejken, jinsab maqtuġh għalih waħdu tefgħa ta' ġebba 'l bogħod minn fejn tibda x-Xmara Murray. (*par.1*)

Kien raġa tassew sabiħ, imdawwar bi ħdura kemm tara l-għajn u bil-muntanji fl-isfond, u l-ftit djar li kien hemm fih, kienu jgħammru fihom nies li kienu jħobbu jgħixu għal rashom fil-bejtiet trankwilli tagħhom. Fosthom kien hemm min għażel dan ir-raġal għax ried jinsa l-passat u jgħix maqtuġh mill-bqija tad-dinja. (*par. 2*)

Kienet lejla ta' kesħa xxoqq il-għadam u x-xita li għall-ewwel bdiet traxxax, issa kienet niezla bil-qliel u saħansitra silġ friżat beda jfaqqa' bla ħniena. F'temp bħal dak żgur li bosta min-nies tar-raġal kienu miġbura fil-kenn ta' darhom. (*par. 3*)

John Bruce, is-Sindku, ħalla daru u telaq jgħaġġel kemm jiflaħ lejn in-naħa t'isfel tal-villaġġ. Kif għadda minn ħdejn il-knisja ta' ħarsa lejn l-arloġ li kien

hemm fuq il-faċċata. Nofsillejl daqq. Saqajn Mr Bruce kienu mxarrbin għasra u l-biċċa inċirata li kellu mixħuta fuq rasu u madwar dahru ma kinitx biżżejjed biex tilqagħlu mill-qawwa tas-silġ li kien niezel mis-smewwiet bħal vleġeġ. Izda dak it-temp ma kienx se jaqtagħlu qalbu u jzommu milli jkompli triqtu lejn id-dar ta' Mr Robinson. Kien deċiż li, jiġri x'jiġri, jasal. Sajjetta li faqqgħet f'daqqa waħda ħasditu izda d-dawl qawwi tagħha kien biżżejjed biex urieh li kien qorob sew lejn fejn kien sejjer. Għamel il-kuraġġ u ġera l-aħħar ftit metri li kien fadallu sakemm waqaf quddiem il-bieb tad-dar ta' Mr Robinson. Ħabbat għal darba, tnejn... (*par.4*)

"Nittama li jiftaħli... Jekk rieqed ma tantx jista' jismagħni b'dal-maltemp kollu!" beda jgħid lilu nnifsu ż-żagħżuġh. (*par.5*)

Kompla jħabbat kemm jiflaħ. Il-qanpiena ma ħadmitx. Mid-dehra kienet bil-ħsara. Fuq kollox Mr Robinson ftit li xejn kien iħabbat rasu biex jirrangaha għax mid-dar rari kien joħroġ u ħbieb ma kellux. Kien bniedem ta' għalih waħdu, dejjem magħluq ġo daru ħlief għal passiġġata qasira li kien iħobb jagħmel maż-żerniq biex ma tantx jiltaqa' ma' nies. Tabilhaqq li kien bniedem li jqanqallek kurżità. (*par. 6*)

Silta addattata min-novella *Iż-Żjara* mill-ktieb *Għad-Dawl tal-Lampa* ta' Charles Casha

1a. Taħseb li din l-istorja hija ambjentata f'pajjiżna?

_____ (marka)

b. Agħti żewġ raġunijiet għat-tweġiba tiegħek.

_____ (2 marki)

2. Mit-tieni paragrafu sib u iktib **metafora** u għid x'effett tħalli fil-qarrej.

Il-metafora: _____ (marka)

L-effett: _____ (marka)

3. Mir-raba' paragrafu sib **similitudni** u għid x'effett tħalli fil-qarrej.

Is-similitudni: _____ (marka)

L-effett: _____ (marka)

4. Aqta' sinjal taħt iż-żewġ aġġettivi li jiddeskrivu l-aħjar lis-Sindku. (2 marki)

kburi	kodard	kuraġġuż	vanituż	estrovert	supperv
soċjevoli	kajman	determinat	sarkastiku	żorr	baħbuħ

5. F'madwar 20 kelma, iddeskrivi l-karattru ta' Mr Robinson. Tużax kliem li hemm fis-silta.

_____ (2 marki)

6. Is-silta fiha ton

i. ☐ ċelebrattiv u ferrieħi.

ii. ☐ ta' niket u dwejjjaq.

iii. ☐ ta' suspans u qtigħ il-qalb.

iv. ☐ ta' rabja u protesta.

(marka)

7. F'madwar **60 kelma** ikteb x'taħseb li kienu r-raġunijiet li giegħlu lis-Sindku joħroġ fil-maltemp u x'kont tagħmel inti f'dawk iċ-ċirkostanzi.

[illegible]

Taħriġ A: Immarka hux VERU jew FALZ.

(5 marki)

		Veru	Falz
1.	Is-sigar taż-żebbuġ jinsabu madwar id-dinja kollha.		
2.	L-ismijiet ta’ wħud mill-irħula f’Malta jixhdu li f’pajjiżna kienu jitekabbbru s-sigar taż-żebbuġ f’ħafna postijiet.		
3.	Fiż-żmien ir-Rumani l-għasir taż-żebbuġ kien meqjus bħala industrija kbira.		
4.	Is-sigar taż-żebbuġ m’għandhomx bżonn ħafna xemx.		
5.	Iż-żebbuġ normalment jinqata’ f’Ottubru.		

Taħriġ B: Wieġeb.

(4 marki)

6. Qabel jingħasar iż-żebbuġ jitmaddaf minn diversi affarijiet. Semmi tnejn minnhom.

7. Kif u fejn għandu jinħażen iż-żejt taż-żebbuġa?

Taħriġ Ċ: Imla l-vojt tal-kaxxi b’numri jew informazzjoni, skont dak li smajt.

(3 marki)

8.	erba’ snin	
9.		Minn kemm-il proċess jgħaddi ż-żebbuġ sakemm jasal għand l-għassar.
10.		Il-ħin li jieħu ż-żebbuġ sakemm jiġi mithun kompletament.

TMIEM IL-KARTA